

Program mezinárodního festivalu Mene Tekel 2012

Záštitu nad festivalem převzali:

předsedkyně Konfederace politických vězňů ČR MUDr. **Naděžda Kavalírová**,

primátor hl.m. Prahy **Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc.**,

rektor Univerzity Karlovy **Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.**,

titulární biskup marcellianský a světicí biskup pražský **Václav Malý**

mezinárodní záštitu má prezident INTER-ASSO (Asociace bývalých politických vězňů a obětí komunismu)

Jure Knezović

Pondělí 20.2.2012

Výstavní prostory Karolina Univerzity Karlovy, Ovocný trh 3-5, Praha 1 v 13.00 hod.

Vernisáž výstavního projektu „*Cesty ke svobodě*“. Pod záštitou rektora UK Prof. Václava Hampla, DrSc.

Moderuje Debora Štolbová.

Režie a produkce výstavy MgA. Daniela a Mgr. Jan Řeřichovi, kurátor Mgr. Michal Kuchta.

Stěžejní částí je výstava „**Perzekuce příslušníků československé armády po únoru 1948**“, připravená

Vojenským historickým ústavem Praha. Autory jsou PhDr. Ivo Pejčoch a PhDr. Prokop Tomek. Foto

Vojenský historický ústav Praha, Archiv bezpečnostních složek, Národní archiv.

Československá armáda zůstala v únoru 1948 mimo politické dění. Komunistické straně Československa se do té doby nepodařilo získat v tomto zásadním mocenském nástroji rozhodující pozice. Proto již od února 1948 usilovala o zásadní personální změny, které by armádu komunistům bezvýhradně podřídily. Po počátečním propouštění do zálohy docházelo až za několik měsíců ve větší míře k provokacím, zatčením, procesům i popravám. Terčem nedůvěry se stali v první řadě vojáci, kteří prošli bojišti druhé světové války na Západě. Podle třídního výkladu byla Československá armáda na Západě označena za nástroj k zajištění zájmů československé buržoazie ve svobodném Československu a k obnovení předválečných poměrů.

Výstava, kterou uspořádal pod záštitou ministra obrany ČR Alexandra Vondry Vojenský historický ústav Praha a Mene Tekel, ukazuje příklady osudů perzekuovaných vojáků, kteří se nezřídká zúčastnili bojů jak na západní, tak i na východní frontě. Na padesát vojáků z povolání i z řad mužstva bylo popraveno. Další zemřeli při zatýkání nebo během výslechů. A konečně vojáci umírali z různých příčin i během věznění nebo na jeho následky.

Další součástí projektu je výstava „**Žatec ve III. odboji. Odbojová skupina Praha-Žatec**“, připravená Ústavem pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Regionálním muzeem K. A. Polánka v Žatci.

Výstavu zpracovali Mgr. Jiří Kopica, Mgr. Petr Mallota, Bc. Anna Macourková, PhDr. Jiří Matyáš, PhDr. Jaroslav Rokoský, Ph.D., Mgr. Libor Svoboda, Ph.D., PhDr. Lubor Václavů, doc. PhDr. Václav Veber, CSc.

Fotografie a obrazová dokumentace: Archiv bezpečnostních složek, Národní archiv, Státní oblastní archiv Pardubice, Vojenský ústřední archiv.

Tématem výstavy je případ odbojové skupiny Praha-Žatec, která údajně plánovala ozbrojený převrat komunistického zřízení. Do příprav puče, který měl vypuknout 8. března 1949 v Praze za účasti několika vojenských posádek i civilních odbojových skupin z Prahy a okolí, bylo zapojeno přes 300 osob. Dodnes není spolehlivě objasněno, zda se skutečně jednalo o autentický plánovaný převrat nebo o provokaci ze strany Státní bezpečnosti a 5. oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany. Většina zapojených osob však za svou účast na přípravách zaplatila vysokými tresty odnětí svobody, pět z nich bylo dokonce popraveno.

Mimořádně pozoruhodným celkem je výstava „**Ztracený život – Rakušanky v sovětském gulagu**“, sugestivní pátrání po osudech žen, které padly za oběť sovětského totalitního systému. Záměrem projektu historičky Anity Lackenberger je pomoci vrátit do povědomí evropské paměti ženy z Rakouska, které jako oběti stalinistického systému přišly o život nebo musely strávit svá nejlepší léta ve vězeních a v pracovních táborech. Časový úsek historického výzkumu rakouského projektu je mezi roky 1920 až 1950.

Samostatnou kapitolu představuje poválečná historie Rakouska, rozděleného do několika okupačních zón. V sovětské okupační zóně byly ženy popravovány bez soudu, unášeny a zavlčeny do SSSR, kde sloužily jako „živé válečné reparace“ na nucených pracích v gulagu. Mnohé se domů vůbec nevrátily – zemřely v nepředstavitelných podmínkách daleko od domova. Ženy, které přežily, se často vrátily nemocné a

zlomené. Součástí výstavy je projekce filmu „**Gulag-Frauen**“ (Ženy v gulagu) podle scénáře Anity Lackenberger a ve spolupráci s kameramanem Gerhardem Maderem.

Dramatickým výstavním projektem je výstava umění „**Neochvějná statečnost**“, připravená ve spolupráci s nezávislou globální televizí NTD TV.

Od roku 1999, kdy v Číně započalo pronásledování meditační praxe Falun Gong, se ve zdejších věznicích a pracovních táborech ocitly statisíce osob, jejichž jediným zločinem byl slib následovat v běžném životě principy pravdivosti, soucitu a tolerance. Byli mezi nimi právníci, lékaři, vojáci, profesori a také umělci. Typickým příběhem je osud vězněného výtvarníka Zhong De, o jehož současné situaci není nic známo. V roce 2000 se podařilo do USA propašovat soubor několika desítek skic, které nakreslil ve vězení. Skrze motivy tradiční čínské kultivace, výjevy ze života Buddhů, obrazy ticha a klidu rajských zahrad promlouvají díla umělce Zhong De, ačkoli on sám byl umlčen kdesi uvnitř čínského vězeňského systému.

Patnáct výtvarníků, z nichž někteří přenesli do obrazů své osobní zkušenosti z čínských věznic a pracovních táborů, se v roce 2000 spojilo a vytvořilo umělecká díla, která v rámci putovní výstavy *Pravdivost, Soucit, Tolerance* obletěla celý svět. Obrazy, převážně oleje na plátně, zobrazovaly na jedné straně krásu meditace a na druhé straně hrůzu a brutalitu perzekuce. Byly poprvé vystaveny v listopadu 2004 v New Yorku, poté cestovaly do Kanady, Austrálie, na Nový Zéland a nakonec do Evropy. Později byla výstava aktualizována a soubor reprodukováných děl dnes putuje po světě pod názvem „**Neochvějná statečnost**“. Jednu z hlavních myšlenek výstavy definoval její spoluautor, slavný čínský sochař Zhang Kunlun: „*Mučení neovlivnilo lidskou víru v pravdu.*”

Osobitou částí mezigeneračního projektu je výstava fotografa Jiřího Doležela „**Stopy paměti**“, která je součástí stejnojmenného dlouhodobého historického a uměleckého výzkumného programu, zaznamenávajícího portréty a rozhovory účastníků druhého a třetího odboje v Olomouckém kraji. Jeho záměrem je vytvoření audiovizuální a foto-dokumentaristické sbírky vzpomínek historicky významných osobností z Olomoucka – veteránů z 2. světové války, obětí holocaustu, politických vězňů komunistického režimu a představitelů disentu v olomouckém regionu.

Základní kolekce výstavy obsahuje portréty vybraných osobností se stručným medailonkem. U každého panelu je mp3 přehrávač se sluchátky a audio záznamem vybraných sekvencí z uskutečněných rozhovorů. Série fotografií z projektu *Stopy paměti* fotografa Jiřího Doležela ocenila mezinárodní porota soutěže Czech Press Photo 2010 prvním místem v kategorii Portrét a čestným uznáním ve stejné kategorii Czech Press Photo 2011.

Korespondujícím prvkem je výstavní blok „**Tiché svědectví**“, který s přispěním soukromých archivů a sbírek rodin bývalých politických vězňů připravila Daniela Řeřichová. Jsou zde prezentovány autentické předměty vytvořené vězni jako například dárky pro blízké, sakrální relikvie pro tajné bohoslužby ve vězení, motáky, dopisy, dokumenty, které zapůjčil bývalý politický vězeň Jan Janků, nositel *Řádu Tomáše Gariqua Masaryka II. stupně Za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie a lidská práva* a maďarského nejvyššího vyznamenání *Zlatý kříž za zásluhy*. Zajímavým přínosem je část věnovaná osobnostem pocházejících z rozvětvené vlastenecké rodiny Čílů- akademickému malíři a legionáři Otakarovi Čílovi, aktivnímu účastníku druhého a třetího odboje, který byl ve vykonstruovaném procesu spolu se synem Vratislavem odsouzen na dvacet let vězení či jeho bratrovi legendárnímu generálu Antonínu Mikuláši Čílovi, významnému legionáři, nositeli řady medailí a ocenění. Výstavka vznikla díky rodinnému archivu paní Blanky Čílové, předsedkyně pobočky KPV Nová Paka.

Tradičním samostatným výstavním celkem jsou vybrané práce dětí ze základních uměleckých škol v rámci výtvarné soutěže „**Cesty ke svobodě**“. Spolupracovali Josef Kobra Kučera, Ivana Rakoušová, Miroslav Lédl, Daniela Řeřichová a pedagogové výtvarné výchovy v kategorii volná tvorba a fotografie.

Oceněná díla, vyhodnocená odbornou porotou, symbolizují hlavní záměr projektu MT směrem ke vzdělávání a poznávání historie v nejšířších společenských souvislostech.

Souvisejícím vzdělávacím projektem je výstava občanského sdružení *Zapomenutí* nazvaná „**Stopy totality**“. Projekt vybízí mladé lidi ve věku 12-18 let, aby sami aktivně vyhledali pamětníky období především od roku 1945 do roku 1965, zaznamenali jejich příběhy, zachránili fotografie a dokumenty a porovnali je s dobovým tiskem a archivy. Jedná se o samostatný multimediální projekt, který využívá metod ověřených v úspěšném projektu *Zmizelí sousedé*. Prostřednictvím rozhovorů s pamětníky, studiem místních archivních záznamů, dobového regionálního a místního tisku a porovnáním s archivními databázemi a dokumenty se tak žáci a studenti dotýkají živé historie a zblízka poznávají, jak mechanismus moci mění život lidí.

Součástí mezigeneračního projektu „Cesty ke svobodě“ je promítání tematických dokumentů České televize:

- *V zajetí Železné opony* – „**Fotografie z pekla**“. Jan Janků byl jako vedoucí skautu v roce 1949 zatčen. Původní absolutní trest byl později změněn na dvacet let těžkého žaláře. Strastiplná cesta čs. věznicemi skončila na Mírově v prosinci 1957. Ale mezitím se zasloužil o to, že díky němu zůstane unikátní památka na komunistické vězení- tajně pořízené fotografie z fotoaparátu, který si vězni díky svému důvtipu a vzdělání sami vyrobili.

- *V zajetí železné opony* – „**Čtyři žaláře generála Káchy**“. Místo slibné kariéry v armádě nebo v diplomacii ho čekal vykonstruovaný proces.

- *Příběhy Železné opony* – „**Muž, který přecenil českou duši**“ o legendárním letci RAF Josefu Bryksovi. Zasloužil by si být hrdinou, ale zemřel v uranových dolech.

- *Po stopách třetího odboje* – „**Tanky na Prahu**“. Organizovali vojenský převrat, přičemž dodnes nevědí, jestli sami nepadli do léčky StB.

- „**Dakoty míří na západ**“. Letci ze západní fronty v roce 1950 unesli tři letadla a i s pasažéry doletěli na svobodu.

Výstava bude veřejnosti volně přístupná do 2.3.2012.

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském nám., Praha 1 v 15.00 hod.

Slavnostní zahájení festivalu Mene Tekel

Zamyšlení nad posláním festivalu: předsedkyně KPV ČR MUDr. N. Kavalírová, primátor hl.m. Prahy MUDr. B. Svoboda, prezident INTER-ASSO Jure Knezović, zástupce Ekumenické rady církví ČR, ředitel Mene Tekel Mgr. Jan Řeřicha, moderuje ředitel ÚSTR ČR Mgr. Daniel Herman.

Součástí programu je komorní koncert v podání Tria Cantabile.

Trio cantabile, založené v roce 1985 v Praze, je souborem nanejvýš zajímavého a poměrně vzácného složení: spojuje lidský hlas a lahodný stříbrný tón flétny s jemně barevnými harmoniemi harfy.

Ludmila Vernerová - soprán, Václav Kunt - flétna, Lydie Härtelová - harfa.

Zazní tvorba českých skladatelů.

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha 1 v 19.00 hod.

Vernisáž výstavy „**Pro svobodnou Čínu**“.

Výstava obrazů soudobých čínských umělců dokumentující politickou perzekuci a pronásledování praktikujících učení svobodné vůle Falon Gong (výstava potrvá do 2.3.2012)

Kino PONREPO (Bio Konvikt), Bartolomějská 11, Praha 1 ve 20.00 hod.

Zahájení přehlídky našich a zahraničních uměleckých a dokumentárních filmů z období totality či reflektující totalitu a násilí

ARMÁDNÍ PROPAGANDA PADESÁTÝCH LET

Ivo Toman / TANKOVÁ BRIGÁDA

ČSR 1955, hrají Otomar Krejča, Bedřich Prokoš, Martin Růžek, Jana Dítětová

Dobová citace: "**Tanková brigáda**" je prvním filmovým dílem, které oslavilo hrdinné boje našich jednotek po boku Sovětské armády. A přestože jde o úplně novou tematickou oblast, v které náš film nemá žádné zkušenosti, vyšlo z rukou tvůrců tohoto filmu dílo dobré. Autoři zvolili formu široké historické fresky a tomuto záměru podřídili celou kompozici díla. Mohli tak ukázat nejen hrdinství vojáků a jejich osudy, ale i celé politické pozadí bojů brigády, intriky londýnské vlády i boj Komunistické strany Československa za

konečné vítězství nad fašismem na všech frontách. Vznikl tak film politicky úderný a umělecky přesvědčivý." (Filmový přehled 17. 9. 1955)

+ krátký předfilm Zbyňka Brynycha **Neprojdou**, ČSR 1952

Dobová citace: „Barevný dokumentární film informuje o životě příslušníků Pohraniční stráže na československých hranicích a o jejich odpovědnému úkolu nedovolit proniknout jedinému šponu, teroristovi, agentu na naše území.“ (Filmový přehled č. 9 / 1954)

Lektorský úvod: **PhDr. Jiří Novotný**, Národní filmový archiv

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha 1 ve 21.00 hod.

Zahájení hudební přehlídky „*Rockem proti totalitě*“ – kapely: **GARAGE + UŠIRVÁČ (Hudba Praha) Jasná páka revival).**

Garage - historie legendární pražské rockové kapely sahá do roku 1979, kdy byla založena basákem Ivo Pospíšilem. V průběhu 80. let Garage patřila k nové generaci mladých nezávislých kapel inspirovaných punkem, postpunkem, pub rockem a novou vlnou.

Uširváč (zal.1999)- sedmičlenné těleso za bicími jistí matador české rockové scény Karel Jenčík (ex-Arakain, Energit, Benefit) , zakládající členkou a dlouholetou oporou byla mimo jiné zpěvačka Karolína Skalníková, která dva roky působila v Hudbě Praha.

Uširváč staví nejen na věrné reprodukci předlohy, ale též na scénové show.

JASNÁ PÁKA vznikla v roce 1981 a o dva roky později padla za oběť ideologickému boji režimu proti rockovým kapelám. Základ tvoří pestrá směsice pub-rocku, punku okořeněného prvky nové vlny skloubená se starým rhythm & blues a neotřelým, syrovým písničkářstvím.

Před začátkem koncertů projekce tematického hudebního videoklipu s komentářem moderátora festivalu Mene Tekel.

Úterý 21.2.2012

Městská knihovna Praha 1 v 9.00 hod.

Konference na téma „**Armáda a totalita**“, moderuje historik, senátor Parlamentu ČR PhDr. Tomáš Grulich.

Odbornou část uvede vědecký pracovník Vojenského historického ústavu Praha PhDr. Ivo Pejčoch, autor několika desítek knih literatury faktu a bude promítnut propagandistický dokumentární film o Varšavské smlouvě z roku 1984 „Smlouva na obranu míru“.

Druhá část je věnována besedě a osobnímu setkání s představiteli armádního sportu.

Dana Zátopková, rozená Ingrová, je neteří Jana Sergeje Ingra, generála, legionáře a ministra národní obrany londýnské exilové vlády. Těžké období prožila během druhé světové války, kdy měla otce v koncentračním táboře.

S atletikou se seznámila při studiu gymnázia v Uherském Hradišti a již v roce 1948 reprezentovala

Československo na XIV. olympijských hrách v Londýně. Svého největšího úspěchu Dana Zátopková dosáhla roku 1952 na XV. olympijských hrách v Helsinkách. Ve stejný den vítězství svého manžela Emila Zátopka v běhu na 5000 metrů zvítězila v hodu oštěpem za hranici padesáti metrů. Titul mistryně republiky, mistryně Evropy z let 1954 a 1958, překonání světového rekordu z roku 1958, zisk stříbrné medaile ze XVII. olympijských her v Římě v roce 1960 či sedmnáct oštěpařských rekordů svědčí o mimořádném talentu a houževnatosti naší legendární sportovkyně.

Po podepsání manifestu *Dva tisíce slov* byli manželé Zátopkovi perzekuováni, ale nikdy neopustili myšlenky olympijského hnutí.

V roce 2003 převzala Dana Zátopková z rukou prezidenta republiky státní vyznamenání- medaili Za zásluhy druhého stupně. Je držitelkou čestného Diplomu mezinárodního výboru pro fair play při UNESCO a nositelkou Olympijského řádu. Dodnes je aktivní v předsednictvu Klubu olympioniků.

Augustin Bubník, držitel stříbrné medaile ze Zimních olympijských her 1948 a mistr světa 1949 byl ve vykonstruovaném procesu společně s dalšími deseti hokejisty zatčen a v roce 1950 odsouzen za údajnou velezradu a špionáž ke 14 letům vězení. Byl vězněn na Borech a v jednom z nejhorších táborů nucených prací v Jáchymově. Po propuštění v roce 1955 se do reprezentace ani do nejvyšší soutěže vrátit nesměl. Svou závodní činnost ukončil po těžkém zranění páteře v roce 1962 v dresu Slovanu Bratislava a poté působil jako trenér. V roce 2002 ho prezident republiky vyznamenal medailí Za zásluhy druhého stupně. V roce 2008 byl uveden do Síně slávy Českého svazu ledního hokeje.

Přednostně určeno školám.

Kino PONREPO (Bio Konvikt), Bartolomějská 11, Praha 1 v 17.30 hod.

Přehlídka našich a zahraničních uměleckých a dokumentárních filmů z období totality či reflektující totalitu a násilí.

ARMÁDNÍ PROPAGANDA PADESÁTÝCH LET

Ivan Frič / VÍTĚZNÝ POCHOD

ČSR 1952

Celovečerní dokumentární film o cestě Československa k socialismu.

Dobová citace: "Právem jsme hrdí na úspěchy, jichž dosahuje náš pracující lid v plnění velkých úkolů Gottwaldovy pětiletky. Zrovna tak máme proč být hrdí na naši armádu. Ale tato oprávněná hrdost nesmí nás uspat v přesvědčení, že už není kde co zlepšit, napravit a zdokonalit. Sovětské vzory nám ukazují cestu. Podle nich zdokonalují naši dělníci své pracovní metody, podle nich zdokonaluje naše armáda svou bojovou připravenost. Aby - podle slov našeho prezidenta soudruha Klementa Gottwalda - tábor míru, k němuž patří i naše lidově demokratické Československo, byl stále silnější, mocnější a připravenější na všechny možnosti."

(Filmový přehled č. 2 / 1953)

+ krátký předfilm Karla Barocha **Ocel písni kalená**, ČSR 1951

S příchodem dr. Aloise Čepičky na místo ministra národní obrany zavládl v československé armádě nový duch. Naše armáda se měla co nejvíce přiblížit sovětské Rudé armádě, s čímž souvisel důraz na kulturní rozvoj vojáků.

Dobová citace: „Krátký český film názorně ukazuje, jaká péče se dnes věnuje v naší armádě kulturní a umělecké výchově vojáků. Jeho smyslem je ukázat vojenský život v rámci armádní soutěže tvořivosti a dokumentovat, jakou důležitou složkou v bojové přípravě každého vojáka je správně vedená kulturně masová práce u jednotek. Ve filmu jsou zachyceny nejlepší soubory armádní soutěže tvořivosti.“ (Filmový přehled č. 41 / 1951)

Lektorský úvod: **PhDr. Václav Šmidrkal**, Vojenský historický ústav

Výstavní prostory Karolina Univerzity Karlovy, Rektorát UK, Ovocný trh 3-5, Praha 1, v 18.00 hod.

Hudebně literární večer, účinkují Debora Štolbová, Jiří Schwarz a Václav Kunt

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha ve 21.00 hod

Hudební přehlídka „Rockem proti totalitě“ – kapela **POLETÍME?**

Poletíme? je česká folk-rocková kapela, kterou založil v roce 2007 brněnský výtvarník a písničkář Rudolf Brančovský. V roce 2008 vydali své první album. Hudba Poletíme? je založená hlavně na zvuku banja, netají inspiraci kapelou Buty, Trabantem či Ivanem Mládkem.

Před začátkem koncertů projekce tematického hudebního videoklipu s komentářem moderátora festivalu Mene Tekel.

Středa 22.2.2012

Městská knihovna v Praze – Malý sál, Mariánské nám. Praha 1 v 10.00 hod.

„Nedohraná šachová partie“

Programem provází historik a senátor PhDr. Tomáš Grulich.

Setkání s bývalým politickým vězněm Janem Janků, nositelem Řádu Tomáše Garigua Masaryka II. stupně Za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie a lidská práva, a maďarského nejvyššího vyznamenání Zlatý kříž za zásluhy.

Jan Janků studoval obchodní akademii a pomáhal matce s péčí o postižené sourozence. Jako dvacetiletý byl nasazen na nucené práce do Říše, odkud utekl na Západ, kde vstoupil do řad československé zahraniční armády. V roce 1946 se stal zakladatelem a vedoucím skautingu v Hanušovicích, a to byl důvod jeho zatčení v roce 1949. Byl souzen v monstrprocesu ve Vsetíně, 36 obviněných dostalo nejvyšší tresty. Nad Janem Janků byl vynesena absolutní trest, půl roku strávil v cele smrti, odkud jeho dvanáct spoluvězňů odešlo na popravu. Později byl rozsudek změněn na dvacet let těžkého žaláře. Strastičná cesta čs. věznicemi skončila na Mírově v prosinci 1957. I po propuštění byl sledován STB, mohl pracovat jen v podřadných zaměstnáních, ale po Listopadu 1989 se opět aktivně zapojil do činnosti Junáka a podává svědectví o době totality.

Součástí programu je projekce dokumentu „**V zajetí železné opony**“, díl „**Fotografie z pekla**“, provází Jaroslav Hutka, natočila Česká televize, Studio Ostrava.

Přednostně určeno školám.

Kino PONREPO (Bio Konvikt), Bartolomějská 11, Praha 1 ve 20.00 hod.

Přehledka našich a zahraničních uměleckých a dokumentárních filmů z období totality či reflektující totalitu a násilí.

DEN RUMUNSKA

Pod záštitou velvyslankyně Rumunska J.E. Daniely Gitman, která zahájí slavnostní vernisáž výstavy „**Kolektivizace v obrazech**“, připravenou Rumunským kulturním institutem a Národním zemědělským muzeem Praha.

Kolektivizace venkova byla jedním z nejdůležitějších procesů socialistické proměny společnosti v Rumunsku a dalších východoevropských zemích po druhé světové válce. Komunistická propaganda tedy kolektivizaci věnovala náležitou pozornost a podporovala její prosazení nejen formou natáčení tematicky spřízněných hraných či dokumentárních filmů, ale také propagandou ve formě distribuce plakátů, prezentace fotografií v tehdejší tisku atd. Výstava **Kolektivizace v obrazech** představuje reflexi daného tématu ve formě prezentace plakátů, dobových fotografií a novinových karikatur. Výstava prezentuje část tehdejší rumunské obrazové produkce.

Další částí Dne Rumunska je uvedení reprezentativního filmového snímku Dub, k němuž poskytne odborný lektorský úvod Mircea Dan Duta, PhD., ředitel Rumunského kulturního institutu.

Lucian Pintilie / DUB

Balanța / Rumunsko 1992, hrají / Maia Morgensternová, Razvan Vasilescu, Victor Rebengiuc, Dorel Visan

Černá komedie rumunského filmového a divadelního režiséra Luciana Pintilieho mapuje bezútěšnou realitu, jež předcházela pádu Ceaușescova režimu. – Po smrti otce, bývalého socialistického prominenta (vysokého důstojníka tajné policie), se mladá psycholožka Nela vydává z Bukurešti do malého města, kam dostala pracovní umístěnku. Před odjezdem, během cesty i po příjezdu do městečka zažívá bizarní, absurdní a většinou traumatické příhody, související jak s politickou situací v zemi, tak se svéráznou mentalitou jejich

obyvatel. – Pintilieho snímek se odehrává „na cestě, což tvůrci umožňuje zachytit Rumunsko v jeho nejrozmanitějších podobách a „zaldnit“ příběh řadou postav. Film, natočený v nehostinných reálech a v syrových barvách, je jakousi poutí po kraji, poznamenaném katastrofou. Nezůstává však jen postkomunistickým politickým pamfletem: v obecnější rovině je nadčasovou výpovědí o lidské malosti a průměrnosti.

(Filmový přehled č. 2 / 1997)

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha 1 ve 21.00 hod.

Hudební přehlídka „Rockem proti totalitě“ – kapela **VISACÍ ZÁMEK**

Visací zámek

Punková kapela hraje celou svoji 29 letou historii ve stejné nezměněné sestavě- Vladimír Štáštka: baskytara, Michal Pixa: kytara, zpěv, Jan Haubert: zpěv, Jiří Pátek: bicí, Ivan Rut: kytara, zpěv.

Před začátkem koncertů projekce tematického hudebního videoklipu s komentářem moderátora festivalu Mene Tekel.

Čtvrtek 23.2.2012

Městská knihovna v Praze, Malý sál, Mariánské nám. Praha 1 v 10.00 hod.

Projekce studentského dokumentárního filmu „Portrét K. Ch.“,

na němž se podílelo občanské sdružení Političtí vězni.cz a studenti Vyšší odborné školy publicistiky v Praze.

Moderuje Mgr. Tomáš Bouška, člen výboru České asociace orální historie a předseda občanského sdružení Političtí vězni.cz.

V čem je K. Ch. tak výjimečná? Posuďte sami: je rok 1948, vám je 23 let a vyhodí vás z vysoké školy. Zatkně vás STB a ve vyšetřovací vazbě vás bachař znásilní. Po nelidských podmínkách v kriminále dítě porodíte a těžce onemocníte. Patrně nejtěžší životní dilema, totiž nevina dítěte a odpor k jeho násilnickému otci, řešíte adopcí holčičky. Znovu ji potkáte až v roce 2000, kdy je vám přes 70 let.

Následkem znásilnění jste nervově nemocná, následkem věznění neplodná. Vztah s partnerem se vám za necelé dva roky rozpadne, nesmíte vykonávat kvalifikované povolání, přitom se staráte o těžce nemocnou matku a invalidní sestru. Obě se v důsledku rodinné situace pokusily o sebevraždu.

Filmový dokument nabízí pohledy matky a dcery na mravně i společensky složitě téma, a vede diváky k zamyšlení, jakým extrémním situacím mohou být lidé ve svém životě vystaveni. Podobný příběh se totiž může objevit kdekoliv, kde lidé přistoupí na vládu bezpráví.

V programu vystoupí a diskuse se zúčastní hlavní protagonistka filmového dokumentu paní Karla Charvátová.

Přednostně určeno školám.

Městská knihovna v Praze, Malý sál, Mariánské nám. Praha 1 v 18.00 hod.

DEN PRO SVOBODNOU ČÍNU

V roce 1999 zahájil čínský komunistický režim kampaň zacílenou na zničení spirituální praxe Falun Gong. O deset let později má tato kampaň na svědomí desítky milionů životů, zničených mučením, zneužíváním, politickým útlakem a zřejmě i hrůznou praxí odebírání orgánů vězněným lidem. Od této chvíle let snášejí následovníci Falun Gongu nepředstavitelná muka a utrpení, zároveň se ale zrodilo globální hnutí za ukončení perzekuce.

Vzácným hostem programu bude čínská vězeňkyně svědomí paní Lu Š-pching. Profesí farmaceutická manažerka, narozena v roce 1967, byla zatčena v roce 1999 spolu se sestrou a jejím přítelem, nepředstavitelným způsobem týrána stejně jako tisíce spoluvězňů. Po propuštění na kauci opět praktikovala Falun Gong, byla unesena a odsouzena na několik let nucených prací ve Wanjie. V kobce 2,5 krát 1,5 m byla mučena na železné židli, zavěšením, elektrošoky, bez jídla a pití, bez možnosti hygieny. Propuštěna na kauci v roce 2003, přišla o práci a byla přinucena opustit rodné město. Později emigrovala do Finska, kde žije dodnes a podává svědectví o zločinech současné vládnoucí diktatury Číny.

Součástí večera je projekce dokumentárního filmu „Deset let odvahy“ - čtyři okamžiky, které změnilы tvář moderní Číny: 13. květen 1992, den, kdy byl poprvé veřejně vyučován Falun Gong; shromáždění 10 000 praktikujících Falun Gong před Národním úřadem pro odvolání v Pekingu (25. dubna 1999); 10. červen 1999, kdy čínský režim ustavil tajný policejní úřad, jehož úkolem je zničit Falun Gong; a konečně 20. červenec 1999, kdy praktikující Falun Gongu začali být zatýkáni a byla zahájena kampaň na zničení Falun Gongu.

Program moderuje Jakub Šmíd, člen Syndikátu novinářů a redaktor internetového portálu „Velká epocha“.

Kino PONREPO (Bio Konvikt), Bartolomějská 11, Praha 1 ve 20.00 hod.

Přehlídka našich a zahraničních uměleckých a dokumentárních filmů z období totality či reflektující totalitu a násilí.

Stanislav Strnad / KLUCI Z BRONZU

ČSR 1980, hrají Ladislav Mrkvička, Jaroslav Drbohlav, Josef Langmiller, Dana Batulková, Jitka Smutná
Film byl vyroben za spolupráce složek Československé lidové armády a štábu Čs. spartakiády 1980.

Dobová citace: "Československá spartakiáda patří k nejmasovějším tělovýchovným akcím na světě.

Jednotlivá vystoupení jsou zaznamenána jak Československou televizí, tak i filmovými dokumentaristy. (...)

Scenáristé Čestmír Mlíkovský a Karel Richter napsali příběh příslušníků jedné tankové jednotky, připravujících se na náročnou spartakiádní skladbu. Pod vedením nadšeného cvičitele kapitána Chmelaře věnují vojáci nácviku všechen volný čas a přes nejrůznější překážky dokážou sobě i svým velitelům, že jejich vystoupení se stane tradičním vrcholem celé spartakiády." Filmový přehled č. 5 / 1981

+ krátký předfilm Miroslava Burgera **Smlouva na obranu míru**, ČSR 1984

Dokument věnovaný 30. výročí vzniku Varšavské smlouvy- vojenského paktu evropských zemí tzv. východního bloku (1955 – 1991).

Lektorský úvod: **PhDr. Jiří Novotný**, Národní filmový archiv

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha 1 ve 21 .00 hod.

Hudební přehlídka „Rockem proti totalitě“ – **kapela PINK FLOYD revival Czech + DISTANT BELLS**
Pink Floyd revival Czech – projekt této revivalové skupiny započal na jaře roku 2003. Repertoár zahrnuje výběr nejlepších písniček z nejnámějších alb Pink Floyd, od Dark Side of the Moon až po poslední album - The Division Bell. Muzikanti spolupracují s osvětlovačem Petrem Faltou, který dává koncertům vizuální stránku s bohatou světelnou show.

Distant Bells je brněnská hudební revivalová skupina hrající skladby od britské kapely Pink Floyd. Skupina vznikla v listopadu 2003 pro hudební doprovod k divadelní hře Odysea zvaná Pink Floyd. V listopadu 2006 se zúčastnila prvního ročníku Večera rockových legend a od té doby má za sebou desítky koncertů na domácích i zahraničních pódiích.

Před začátkem koncertů projekce tematického hudebního videoklipu s komentářem moderátora festivalu Mene Tekel.

Pátek 24.2.2012

Městská knihovna v Praze, Malý sál, Mariánské nám., Praha 1 v 9 .00 hod.-

„Svědectví dcer padesátých let“.

Občanské sdružení DCERY se setkává se žáky vyšších tříd s poselstvím „*Pojďte s námi hledat a objevovat hrdiny.*“ V rámci programu je zařazen filmový dokument o osudu válečného letce RAF, filmový komiks o životě paní Havlůjové, četby z knih „Stíhač od Treble One“, nahrávka z rozhlasové četby pilota RAF „Dobří vojáci padli...“ či z knihy „Cesta na severozápad“, osobní vzpomínky doplněné fotografiemi i archivními záznamy. Mezi těmi, kteří přijali výzvu k zařazení do dramaturgie pořadu, patří Miluška Havlůjová, PhDr. Olga Bezděková, ing. Jiřina Hájíčková, Marie Hrubá s dcerami Evou Malou a Marií

Vrátnou, Ludmila Zouharová-Švédová a docent PhDr. Ludovít Petraško, PhD. Živým programem v režii Ing. Zuzany Vittvarové provází Mgr. Jana Pellarová.

Přednostně určeno školám.

Petřínské sady-Újezd v 18.00 hod.

Pietní setkání u Památníku obětí komunismu

Kino PONREPO (Bio Konvikt), Bartolomějská 11, Praha 1 ve 20.00 hod.

Přehlídka našich a zahraničních uměleckých a dokumentárních filmů z období totality či reflektující totalitu a násilí.

DEN RAKOUSKA

Program je věnován mimořádné tvorbě historičky a režisérky Anity Lackenberger (nar. 1961), uznávané evropské investigativní osobnosti, zabývající se především politickými perzekucemi. Autorka spolu se svým spolupracovníkem kameramanem Gustavem Maderem představí film „*Ztracený život - ženy v sovětském gulagu*“. Sugestivní svědectví bylo natočeno přímo v místě původního gulagu, nyní muzeu Perm 36 - jediném památníku politických represí v bývalém Sovětském svazu.

Ženy odcházely z Rakouska do SSSR ve dvacátých až třicátých letech 20. století po občanské válce v Rakousku. Byly to zvláště rakouské přesvědčené komunistky anebo manželky rakouských komunistů. V roce 1937 je postihla stalinistická velká čistka a mnohé byly poslány do pracovních táborů –gulagů. Zbytek žen rakouského původu, žijících na území SSSR, se do gulagů dostal po napadení Sovětského svazu v roce 1941. Samostatnou kapitolou je pak poválečná historie Rakouska, rozděleného do několika okupačních zón. V sovětské okupační zóně byly ženy popravovány bez soudu, unášeny a zavlčeny do SSSR, kde sloužily jako „živé válečné reparace“ na nucených pracích v gulagu. Mnohé se domů vůbec nevrátily – zemřely v nepředstavitelných podmínkách daleko od domova.

Druhým filmem o totalitě je dokument ze současné Afriky "Vládkyně pouště".

Kdo jsou vlastně Saharawi? Zapomenutý národ, hlavně ženy a děti přebývající v poušti - v zemi nikoho, přes všechny rány osudu hnané obrovskou touhou po přežití, při neustálém hledání nových forem zvládnutí všedního dne. Přitom se ale nevytrácí jejich velký sen o vlastní zemi - vlasti. Cesty k přiblížení se k tomuto snu -cíli jsou u jednotlivých protagonistek filmu stejně tak různorodé, tak jako jsou jejich vlastní jednotlivé osudy. Mnohé z nich - právě ty starší - zažily hrůzy války o nezávislost přímo na vlastním těle. Byly páleny napalmem, byly mučeny i znásilňovány. Přes všechny tyto hrůzy předávají svoje zkušenosti, kulturu předků a svoji vůli - touhu po přežití nové generaci Saharawi. Zatímco jejich muži hledají po celém světě polickou a finanční pomoc, snaží se ženy zvládat život v utečeneckém táboře - život plný strádání. A přesto přežívají už přes třicet let, zvládají všední den, který je ve všech představitelných aspektech nebezpečný, nevzdávají se naděje na návrat domů. A za to stojí žít.

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha 1 ve 21.00 hod. -

Hudební přehlídka „Rockem proti totalitě“ – kapela QUEENIE – QUEEN revival

Český revival vytvořený fanoušky nezapomenutelné skupiny Queen, kteří se snaží zachovat kouzlo originálu nejznámějších skladeb včetně originálních kostýmů. Sestavu tvoří Michal Kluch – zpěv, Tomáš Matoušek – kytara, Michal Novák – bicí, Martin Binhack – baskytara, Martin Otruba – klávesy.

Před začátkem koncertů projekce tematického hudebního videoklipu s komentářem moderátora festivalu Mene Tekel.

Sobota 25.2.2012

Nerudova ulice, Praha 1 v 10.30 hod.

Pietní shromáždění u pamětní desky Senátu Parlamentu ČR.

Pořádá první místopředseda Senátu PČR MUDr. Přemysl Sobotka a Pražský akademický klub 48 při příležitosti 64. výročí památného pochodu studentů za svobodu a demokracii na Pražský Hrad dne 25. února 1948.

Porotní síň Vrchního soudu, Praha 4 – Pankrác ve 14.00 hod.

Rekonstrukce politického procesu padesátých let s plk. letectva Josefem Bryksem, válečným letcem Royal Air Force (RAF).

Na rekonstrukci a následném veřejném předvedení v rámci netradičního studijního programu Právnické fakulty UK v Praze již čtvrtý rok společně pracují Prof. JUDr. Jan Kuklík, studenti Právnické fakulty UK v Praze a ředitel projektu Mene Tekel Mgr. Jan Řeřicha.

Major (brigádní generál in memoriam) Josef Bryks 1916-1957) za okupace pomáhal organizovat útoky československých pilotů do Polska a v roce 1940 sám uprchl do zahraničí. Sloužil u stíhací peruti RAF, po sestřelení v roce 1941 se pokusil několikrát uprchnout z německého zajateckého tábora. Za své statečné činy byl vyznamenán Řádem britského impéria (Member of the Order of the British Empire, MBE). Kromě toho obdržel Československý válečný kříž (postupně celkem třikrát), Československou medaili Za chrabrost (dvakrát), Československou medaili Za zásluhy I. st., Pamětní medaili čs. zahraniční armády (se štítky F a VB), britskou The 1939-1945 Star, Air Crew Europe Star, War Medal.

Po únorovém puči byl major Bryks zatčen a ve vykonstruovaném procesu odsouzen k 10 letům těžkého žaláře. Následovalo věznění na Borech, v Mladé Boleslavi, v Opavě, v Leopoldově a na Jáchymovsku. Zde také Josef Bryks zemřel na rozsáhlý infarkt ve svých 41 letech v noci z 11. na 12. srpna 1957. Dne 28. října 2006 mu byl in memoriam propůjčen Řád Bílého lva vojenské skupiny II. třídy. V roce 2008 jej prezident Václav Klaus povýšil in memoriam do hodnosti brigádního generála.

Hudební klub Vagon, Národní tř. 25, Praha 1 ve 21.00 hod.

Hudební přehlídka „Rockem proti totalitě“ – kapela **SOON DAY TO + CURLIES + SNOW JOB + STICX** **SOON DAY TO** – pětičlenná pražská punková kapela, **CURLIES** - Cirkus-punková kapela spojená s legendárním zvukem skotských dud, **Snow Job** začínající punkrocková pětice má za sebou řadu úspěšných koncertů, z okolí Domažlic se rekrutuje mladá pětičlenná sestava tvořící pod názvem **SticX** s trumpetistou v čele.

Před začátkem koncertů projekce tematického hudebního videoklipu s komentářem moderátora festivalu Mene Tekel.

Neděle 26.2.2012

Katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě ve 14.00 hod.

Ekumenická bohoslužba za popravené, umučené a zemřelé politické vězně.

Celebruje děkan kapituly ThDr. Jiří Svoboda, J.C.D a představitel Ekumenické rady církví.

Spoluúčinkuje pěvecký sbor ČVUT pod vedením sbormistra Jana Steyera.

Ekumenickou bohoslužbou jsou ukončeny oficiální hlavní programy VI. ročníku mezinárodního festivalu Mene Tekel 2012.

V dalším týdnu od **27.2. – 2.3. 2012** pokračuje denně od **10 hod. do 18 hod. ve výstavních prostorách Karolina Univerzity Karlovy, Rektorát UK, Ovocný trh 3-5, Praha 1** pro školy a širokou veřejnost volně přístupná výstava projektu „*Cesty ke svobodě*“, která je i nadále provázána možností výběru promítání dokumentárních filmů ČT a dalšími akcemi -autogramiády, neformální setkání návštěvníků výstavy s politickými vězni a aktivisty Mene Tekel apod.

S uzavřením výstavy končí i pražská část festivalu Mene Tekel, který tradičně pokračuje v průběhu roku na dalších místech republiky.

www.menetekel.cz